



Geaflecht



Geaflecht
natuurvereniging

Geaflecht verschijnt viermaal
per jaar en is een uitgave van
Natuurvereniging Geaflecht.

www.geaflecht.nl

NOTARIS
KANTOOR

**de Anna
ries**

ZUIDKADE 30, 9203 CM DRACHTEN
T 0512 - 303 403
INFO@WAARVANAKTE.NL

WWW.WAARVANAKTE.NL

K A P S A L O N

Artistique

0513 - 46 29 65

GORREDIJK

DISCUS

Dierenspecialzaak
Gorredijk



DE IDEALE
COMBINATIE

Barbiershop



0513 - 46 01 68

tekenbureau



Bijlsma

makelaardij



Bijlsma

Voor al uw woning taxaties en bouwkundig tekenwerk
B.F. Bijlsma, De Fjouwerpas 8 te Gorredijk, telefoon 0513-466740
www.bfbijlsma.nl

sikkeboonstra
FIETSSPECIALIST

Hoofdstraat 4, 8401 BZ Gorredijk, 0513 856 716
www.sikkeboonstra.nl

flubo

Gorredijk

**Tuin
dorado**

het voordeel van Groen

Drachten · Gorredijk · Wolvega

**ERVAREN SCHILDERS
VOOR VAKKUNDIG
SCHILDERWERK**



r. bethlehem
SCHILDERSBEDRIJF

TEL. 0513-462016 WWW.BETHLEHEMSCHILDERS.NL

EP:
ElectronicPartner

Noord

Markt 55
8471 AS Wolvega
Tel.: (0561) 61 14 79
Email: wolvega@epnoord.nl
Website: www.epnoord.nl

Hoofdstraat 52
8401 CB Gorredijk
Tel.: (0513) 46 20 65
Email: gorredijk@epnoord.nl
Website: www.epnoord.nl

Lindegracht 47
8441 GK Heerenveen
Tel.: (0513) 62 52 14
Email: heerenveen@epnoord.nl
Website: www.epnoord.nl

Verenigingen voor natuurbescherming in Opsterland

Internet: www.geaflecht.nl

www.natuur-bakkeveen.nl

Facebook: www.facebook.com/Geaflecht

Inhoud Geaflecht nr.1 maart 2026 jaargang 45

Adressenlijst	2
Nieuws van de natuurverenigingen	3
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering Natuurvereniging Geaflecht	3
Jaarverslag Natuurvereniging Geaflecht	4
Verslag algemene ledenvergadering van 25 maart 2025	6
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering Natuerferiening Bakkefean e.o.	8
Verslag lezing weidevogelbescherming in Drenthe	8
Activiteitenagenda	10
Reptielen monitoring Fryslân	12
Tuinplezier	14
Oproep werkgroep dassen in Fryslân	15
Plaatsing nestkast torenvalk	15
Column	16
Swarte miezen in de smiezen	17
Landinrichting koningsdiep van 2017 tot 2023 (deel 2)	17
Heidevelden en hun gebruik	19
Eerstelingen	20
Natoer Nijs over januari en februari 2026	22
Waarnemingen	23
Natuur en recht	24
Aan de leden van Natuurvereniging Geaflecht	26

Voorwoord

Op dit moment, wanneer de laatste hand wordt gelegd aan deze voor u liggende Geaflecht, schijnt de zon al weer enkele dagen achtereen. Het lijkt dan wel of plotseling een onzichtbare hand alles tot leven wekt. De zanglijster laat luid van zich horen in de tuin en in het boerenland zingt de veldleeuwerik zijn jubelend lied al weer hoog in de lucht. Om al dat fraais mogelijk te maken zet ook de gemeente Opsterland haar beste beentje voor met het biodiversiteitsplan 'Ruch is it nije kreas'. Meer biodiversiteit door verder te vergroenen met bomen en struiken in de dorpen. Dit volgens de 3-30-300 regel: iedereen moet vanuit zijn woning, werkplek of school drie volwassen bomen kunnen zien. Elke buurt moet voor minstens 30 procent bedekt zijn met boomkronen. Elke inwoner moet op maximaal 300 meter afstand van een hoogwaardige openbare groene ruimte (park of bos) wonen.

Hoge ambities dus! Maar tevens een mooie indicatie voor onze leden om toe te zien of deze ambities niet naar de achtergrond raken.

Kopij voor de volgende Geaflecht (juni 2026) graag aanleveren vóór 15 mei 2026

**Bestuur natuurvereniging Geaflecht****Redactie Geaflecht, website en facebook**

Kopijadres	: Tjeerd Geertsma	De Streek 87	8407 EJ Terwispe	06 38 91 7537
	e-mail: tgteterw@ziggo.nl			
	: Maaïke Boelhouwer-Durksz	Engbert Pierswei 11	8409 JW Hemrik	06 14 95 9872
	e-mail: ekiaamm@hotmail.com			
	: Agaath Arends	Bremerwei 16	9248 SH Siegerswoude	0516-541272
	e-mail: a.arends@xs4all.nl			
Activiteiten-commissie	: Wietze van der Meulen	De Kastlein 23	8414 KB Nieuwehorne	0513-541725
	e-mail: info@dustraco.frl			
	: Freerk van der Wal	Finnekamp 11	9243 JR Bakkeveen	
	e-mail: frevdwal@gmail.com			

Adressen voor het doorgeven van waarnemingen

Vogels	: Tjeerd Geertsma	De Streek 87	8407 EJ Terwispe	638917537
	e-mail: tgteterw@ziggo.nl			
Vlinders	: Siep Sinnema	Sparjebird 29	8409 CK Hemrik	0516-471222
	e-mail: siepsinnema@gmail.com			
Reptielen en Amfibieën	: Wim Andela	Van Wageningenstraat 43	8934 CH Leeuwarden	058 2882693
	e-mail: w.andela1@kpnplanet.nl			

CONTRIBUTIE NATUURVERENIGING GEAFLECHT : Leden € 10,00 per jaar.

: Leden postabonnees € 25,00. (Geaflecht kan ook digitaal verzonden worden.)

BANKRELATIE NATUURVERENIGING GEAFLECHT: RABO-bank te Gorredijk,
rek. nr. NL 24 RABO 033 0956930

Bestuur Natuurferiening Bakkeveen e.o.

Voorzitter	: Agaath Arends	Bremerwei 16	9248 SH	Siegerswoude
	e-mail: a.arends@xs4all.nl	tel.: 0516-541272		
Secretaris	: Oene Roelsma	Noardkamp 15	9243 KV	Bakkeveen
	e-mail: oeneroelsma@hotmail.com			
Penningmeester	: Ingrid Arends	Nije Buorren 40	9243 JR	Bakkeveen
	e-mail: penningmeester@natuur-bakkeveen.nl			
Bestuurslid	: Everard van de Wolfshaar	Nije Drintsewei 2	9243 SE	Bakkeveen
	e-mail: wolfshaar@hetnet.nl			
Bestuurslid	: Freek v.d. Wal	Finnekamp 11	9243 JR	Bakkeveen
	e-mail: frevdwal@gmail.com			

Nieuwe leden, opzeggingen en adreswijzigingen dienen schriftelijk (ook per e-mail) gemeld te worden bij de ledenadministratie (zie bovenstaande adressenlijst). Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar. Eventuele opzeggingen dienen uiterlijk 1 november voorafgaand aan het beoogde jaar van ingang bij de ledenadministratie gemeld te worden.



Nieuws van de natuurverenigingen

Ledenvergaderingen

Op dinsdag 31 maart houdt zowel Natuerferiening Bakkefean e.o. als Natuurvereniging Geaflecht haar jaarlijkse ledenvergadering. Elders in dit blad leest u de agenda's. De bijeenkomsten geven u een goede gelegenheid om met het bestuur van gedachten te wisselen. Wij zien de zaal graag volstromen.

Ledenvergadering Natuurvereniging Geaflecht op 31 maart 2026

De jaarlijkse ledenvergadering van Natuurvereniging Geaflecht wordt gehouden op dinsdag 31 maart 2026 in De Skâns Cultuur en Sport te Gorredijk, Loaijersstrjitte 2 (ingang aan de zijde van de Stationsweg). De bijeenkomst begint om 20.00 uur.

Agenda:

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling van de agenda.
3. Vaststelling van het verslag van de ledenvergadering van 25 maart 2025
Het conceptverslag is opgenomen in dit blad (blz. 6)
4. Het bestuur
 - a. Aftreden van Gelbrigje Visser
 - b. Samenstelling en bezetting van het bestuur
5. Vaststelling van het inhoudelijk jaarverslag 2025
Het conceptverslag is opgenomen in dit blad (blz. 4)
6. Financieel jaarverslag 2025
 - a. vaststelling van het verslag van de controlecommissie van haar onderzoek naar de juistheid van de boekhouding van de vereniging
De commissie brengt in de vergadering haar verslag uit.
 - b. Goedkeuring van het financieel jaarverslag 2025
 - c. Verlening van kwijting aan het bestuur
 - d. Benoeming van leden van de controlecommissie voor het boekjaar 2026
7. Begroting 2026
De begroting voor het jaar 2026 wordt ter vergadering verstrekt en toegelicht
8. Samenwerking met Natuerferiening Bakkeveen e.o.
9. Activiteiten in 2026
10. Rondvraag en sluiting

Na afloop van de jaarvergadering vertelt Tjeerd Geertsma over het fotograferen van vogels. Aan de hand van eigengemaakte foto's geeft hij inzicht in onder andere hoe en waarmee de foto's tot stand gekomen zijn, en hoe u de eerste stappen kunt zetten in de wereld van vogelfotografie.

Mestvergister in Wijnjewoude

Zoals aangekondigd in het vorige nummer heeft Natuurvereniging Geaflecht beroep ingediend tegen de provinciale omgevingsvergunning voor een centrale mestvergister in Wijnjewoude. De bezwaren van Geaflecht zijn uiteengezet in het decembern timer van dit blad (helpt niet tegen klimaatverandering, stimuleert intensivering van de landbouw en het binnenhouden van koeien). Hiernaast is de keuze van de locatie in het buitengebied van Wijnjewoude, aan de Tolleane, onvoldoende onderbouwd. Alternatieven op bedrijventerreinen zijn ten onrechte niet onderzocht. Een gebrek is ook dat gedeputeerde staten de effecten op het klimaat - vooral door de verbranding van



het geproduceerde gas – buiten beschouwing hebben gelaten. De milieueffecten van proefnemingen met de installatie, waarvoor de vergunning ruimte biedt, zijn niet onderzocht en geborgd. Ook heeft Geaflecht bezwaren van procedurele aard.

Ook Stichting Suver, Stichting Natuurbeschermingswacht Meppel en milieuorganisatie MOB hebben beroep ingediend. Het is nog niet bekend wanneer de rechtbank Noord-Nederland het beroep zal behandelen.

Biodiversiteitsplan

De gemeenteraad van Opsterland heeft het Biodiversiteitsplan 2026-2036 vastgesteld. Het plan bevat prima doelen, maar het is vooral belangrijk dat dit beleidsplan zal worden uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's en zijn neerslag zal vinden in het omgevingsplan van de gemeente. Wij zullen dit proces van effectuering de komende jaren nauwlettend volgen en zo nodig stimuleren.

Chemicaliën in de landbouw

Zoals eerder in dit blad bericht, is het in Opsterland afgelopen met de verboden teelt van leliebollen. Op het laatste nog in gebruik zijnde perceel, in Lippenhuizen, zijn de bollen geoogst. Nieuwe teelten zijn niet toegestaan. Mocht u deze toch ontdekken, meld dit dan bij de gemeente en bij een van onze natuurverenigingen.

In andere gemeenten, waar de sierteelt nog niet aan banden is gelegd, verzetten tal van bewonersgroepen zich tegen het gebruik van chemicaliën. Op initiatief van de werkgroep Skjin Fryslân wordt, is het plan, een overkoepelende organisatie opgericht: Platform Pesticiden-vrij Fryslân. Meer hierover in het volgende nummer.



Zo'n dertig leden van de bewonersgroepen hebben op 21 februari een manifest aangeboden aan de Commissaris van de Koning in Fryslân. Hierin roepen zij het provinciale bestuur op om het gebruik van che-

Aanbieden van het manifest aan de Commissaris van de Koning in Fryslân

chemicaliën in de landbouw te reguleren in het belang van de natuur, het milieu en de gezondheid. Het manifest zal worden behandeld door provinciale staten van Fryslân.

Jaarverslag Natuurvereniging Geaflecht

Dit verslag biedt een bondig overzicht van de activiteiten van Natuurvereniging Geaflecht in het jaar 2025

Activiteiten voor leden en niet-leden

Geaflecht wil de kennis over de natuur en het besef van de noodzaak om de natuur en het milieu te beschermen bevorderen. Daartoe organiseert de activiteitencommissie voor leden en niet-leden lezingen en excursies. Zo ook in 2025. Op 18 januari trotseerden dertien natuurliefhebbers de kou om in het Katliker Schar onder leiding van Harrie Bosma te zoeken naar tekenen van activiteiten van dieren. Zij kwamen onder meer reeën, spechten, dassen, en damherten op het spoor.

Over kraanvogels hield natuurfotograaf Herman van der Hart op 27 februari een lezing. Hij trak-



teerde de veertig aanwezigen op prachtige beelden van deze vogels op hun jaarlijkse trektochten. Wen-der Bil presenteerde op 13 maart de resultaten van langjarig vogelonderzoek door het vogelringstation Men-nork in Van Oordt's Mersken, in het bijzonder naar de rietzanger. Een leerzame avond voor de ruim vijftig toehoorders. Op 11 mei leidde Klaas Jager de acht deelnemers door De Dulf, deel van het Natura 2000-gebied Van Oordt's Mersken bij Terwispel. Kieviten en grutto's ko-men er veel minder voor dan vroeger. Maar er viel nog wel te genie-ten van een verscheiden van vogels.



Van Oordt's Mersken

Op 17 mei stond een bezoek aan het

door hem zo genoemde Biodiversum van Peter de Boer op het programma. Dit is een stuk grond van beperkte grootte, in dit geval op eigen erf, dat is ingericht om zich te ontwikkelen tot een leef-gebied voor flora en fauna. Over enkele jaren zullen we de resultaten op een vervolgexcursie eens bekijken.

In het najaar trok de traditionele paddenstoelenexcursie de deelnemers op 12 oktober naar het Ou-de Bosch in Wijnjewoude. Met de deskundigheid van onze leden Marten en Immie Hunneman kwamen zij tot een lijst van waargenomen soorten die door de droogte wat korter was dan nor-maal. Ten slotte een boeiende lezing: Harrie Bosma vertelde 6 november over het wel en wee van de bever in noorden van het land, waar knager zo'n vijftien jaar gelegen is uitgezet.

Activiteiten van leden

Om visdieven weer aan geschikte broedgelegenheid te helpen hebben vrijwilligers van de vereni-ging de vlotjes op de Bouwesplas bij Terwispel schoongemaakt. In mei werden twee broedparen waargenomen. Ook de in totaal 117 nestkasten in gebieden van de gemeente Opsterland, zoals het park de Groene Long en rondom de sportvelden in Gorredijk en het park achter het gemeentehuis te Beetsterzwaag, werden in het voorjaar schoongemaakt en geïnspecteerd. Ruim de helft bleek het voorgaande jaar bezet te zijn geweest. Om meer natuurprojecten op te zetten, zoals het aanleg-gen van broeihopen voor ringslangen, bleef er behoefte bestaan aan leden die de handen uit de mouwen willen steken.

Activiteiten van het bestuur

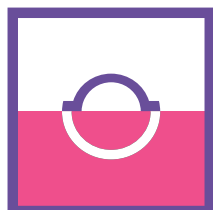
Met de Natuerferiening Bakkefean e.o. gaven we vorm aan de intensivering van onze samenwer-king, waartoe in november 2024 was besloten. In het voorjaar vroeg de verboden teelt van lelies in Opsterland weer om actie. Dit leidde er, na procedures, uiteindelijk toe dat de betreffende teler geen werkzaamheden, zoals het bespuiten met chemische middelen, meer mocht uitvoeren. Bur-gemeester en wethouders hielden met succes vast aan het verbod op sierteelt in het Omgevings-plan. Zo kwam er in het najaar een einde aan de (niet-biologische) teelt van leliebollen in Opster-land. Een groot aantal gemeenten in Fryslân, Drenthe, Groningen, Overijssel en Nood-Brabant hebben wij geattendeerd op de mogelijkheden om het gebruik van chemische middelen in de sier-teelt te reguleren in hun Omgevingsplan.

Kritisch waren we over het plan van de provincie om het kwetsbare Natura 2000-gebied De Dulf in te richten voor de opvang in het winterseizoen van overvloedig water uit een volle boezem. Waarom niet gezocht naar - lager gelegen - landbouwgebied waar de natuur geen moeilijk her-stelbare schade zal ondervinden van onderwaterzetting? Kritisch waren we ook over het plan om in het landelijk gebied van Wijnjewoude een vergister te bouwen van mest die vrijwel dagelijks met een tankwagen van veehouderijen in de wijde omgeving zal worden aangevoerd en na vergis-

autobedrijf
Jaap De Vries BV
Opel occasions Gorredijk

Stationsweg 85 • 8401 DM Gorredijk
Telefoon: (0513) 462103
opelaanbod.nl

**Als tijdelijk manager help ik
bedrijven lastige problemen
definitief op te lossen**



**BRUG NAAR
DE HORIZON**

Rob van Betuw
Gorredijk
rob@brugnaardehorizon.nl
www.brugnaardehorizon.nl

RdJ
info@rdjcleaning.nl
cleaning - verhuur

Jan KOPPERT
INSTALLATIEBEDRIJF

Tolhusleane 15 - Terwispel
T. 0513-463413 / 06 23281521

info@koppertinstallatie.nl
www.koppertinstallatie.nl



KOTA RADJA
BEETSTERZWAAG

Hoofdstraat 39, Beetsterzwaag
0512 38 22 24 www.kotaradja.nl

**het neusje van
de zalm**
uw visspecialist

Marktplaats - Gorredijk
Telefoon: 06 294 63 696



**Regionale
producten**



faberwineworld

Ontdek meer dan 100 duurzame wijnen
in de winkel

BUORSTERWYK 1 | LIPPENHUIZEN | 0513461533





ting zal worden teruggebracht. Dit proces levert weliswaar energie op in de vorm van gas, maar draagt door de uitstoot van kooldioxide bij de verbranding ervan niet bij aan een vermindering van de klimaatproblematiek. Ook past mestvergistings niet in de nodige verduurzaming van de veehouderij ten behoeve van natuur en landschap. De beoogde locatie, aan de Tolleane in Wijnjewoude, is bovendien niet gekozen op basis van een onderzoek naar alternatieven, zoals een bedrijventerein. Wij hebben onze bezwaren bij de provincie kenbaar gemaakt in een zienswijze over de bij haar ingediende aanvraag van een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet. Deze weerhield de provincie er echter niet van om een vergunning te verlenen. Wij willen de houdbaarheid ervan laten toetsen door de bestuursrechter. Ook een zienswijze hebben wij ingediend over het concept-Biodiversiteitsplan 2026-2036 van de gemeente Opsterland. Het is goed dat de gemeente de ontwikkeling van de biodiversiteit wil bevorderen en dit vastlegt in een langjarig plan. Onder meer hebben we ervoor gepleit het biodiversiteitsplan te vertalen in het juridisch bindende Omgevingsplan door hierin een beschrijving op te nemen van de feitelijke en na te streven natuurlijke waarden en ecologische kwaliteit van het landschap. Pas dan is het Omgevingsplan bruikbaar om plannen en projecten te toetsen. Met de gemeente bespraken wij verschillende aspecten van het groenbeheer, zoals extensivering van het maaien van gras in de dorpen, hergebruik van maaisel van bermen buiten de dorpen, het afzweren van klepelen en bescherming van bomen tegen aanvaringen van maaimachines. Bestuurlijke contacten waren er onder meer ook met Staatsbosbeheer, werkgroep Skjin Fryslân, Bijenbrigade Beetsterzwaag en burgerinitiatief BlomBijBeets. Huishoudelijke aangelegenheden vergden ook onze aandacht. Het ledental bleef met ongeveer 380 op het niveau van de voorgaande jaren. Hetzelfde geldt voor de bezetting van het bestuur. We slaagden er niet in te voorzien in de vacature van een voorzitter.

Verslag algemene ledenvergadering van 25 maart 2025

Romke Oosterbaan opent om 20.00 uur de ledenvergadering in De Skâns te Gorredijk. Er zijn 12 aanwezigen (4 afmeldingen) die de agenda, met zoals gewoonlijk huishoudelijke onderwerpen, ongewijzigd goedkeuren.

Het concept jaarverslag 2024 wordt evenwel aangevuld met berichtgeving over de Groene Long te Gorredijk. Dankzij een gewonnen prijsvraag is het plan van Geaflecht voor verbetering van de Groene Long in 2024 uitgevoerd met o.a. het planten van bomen en een nieuw wandelpad. De vele activiteiten van Geaflecht bestaande uit lezingen en excursies, praktische werkzaamheden zoals het bouwen van visdiefvloten of het ophangen en herstellen van nestkasten en de meer beleidsmatige werkzaamheden over o.a. lelieteelt, gemeentelijk groenbeleid of waterberging in het Natura 2000 gebied De Dulf worden door de aanwezige leden gewaardeerd.

Het financieel jaarverslag wordt goedgekeurd, er is veel lof van de kascommissie voor de verslaglegging. In de kascommissie wordt Wietze van der Meulen na twee jaar opgevolgd door Dick Huitema. Hij zal de controle samen met Harm v/d Duim gaan uitvoeren.

Ondanks een klein tekort in boekjaar 2024 en begroot voor 2025 (ordegrootte € 200,-) is de financiële positie goed. Zo goed zelf, dat Geaflecht bij het voeren van eventuele rechtszaken geen rechtsbijstand kan krijgen aldus een nuttige mededeling vanuit de aanwezige leden. Ook is er de tip om goed naar de statuten van de vereniging te kijken omdat deze bepalend zijn of je door de rechtbank erkend wordt als belanghebbende partij. Heugelijk nieuws is



Zanglijster. Foto: T. Geertsma



dat het ledenaantal met vijf leden is gegroeid tot 385 leden. Over het bestuur zijn meer zorgen. De vergrijzing is een probleem. Om de bestuurlijke kracht in stand te houden en/of te versterken is nauwere samenwerking met natuurvereniging Bakkeveen gezocht. Men gaat samen activiteiten organiseren, er is een gezamenlijke nieuwsbrief en de samenwerking zal ook tot uitdrukking komen in het blad Geaflecht. Ook zal dit blad voortaan digitaal naar leden van Bakkeveen verstuurd worden. Per kwartaal overleggen de besturen van de beide verenigingen met elkaar.

Over de activiteitencommissie niets dan lof, wel hoort de commissie graag suggesties voor toekomstige lezingen, cursussen en excursies.

Na de vergadering was er een boeiende diashow van Tjeerd Geertsma over de vogels en amfibieën in zijn tuin. Heel verrassend dat in een qua oppervlak bescheiden tuin maar met een natuurvriendelijke inrichting, zo'n grote verscheidenheid aan dieren te zien is.

In memoriam

Geheel onverwacht en tot onze grote droefheid kreeg het bestuur bericht van het overlijden van Marten Hunneman. Marten was vanaf het eerste uur actief betrokken bij onze natuurvereniging. Gedurende vele jaren maakte Marten deel uit van de redactie van Geaflecht. In die tijd kwam het blad tot stand door typen, knippen en plakken en uiteindelijk stencilen. Erg intensief en secuur werk, dat in de avonduren op verschillende locaties bij redactieleden werd verricht. Marten was de rustige, bedachtzame kracht die nog graag even de puntjes op de i zette wanneer de andere redactieleden er al klaar mee waren. Ook bij de vele jaren rapen en nieten van het verenigingsblad waren Marten en zijn vrouw Immie er meestal bij. Erg snel ging dit rapen en nieten niet bij Marten, maar voor een gezellig praatje moet je ook de tijd nemen!

Als natuurman bij uitstek was hij bijzonder begaan met het beschermen van weidevogels en ontbrak hij zelden in de linie eierzoekers om nesten te markeren. Jarenlang verzorgde Marten samen met zijn vrouw de jaarlijkse paddenstoelenexcursie voor onze vereniging. Planten en paddenstoelen waren zijn ding en vragen van deelnemers aan de excursies werden met groot enthousiasme, deskundigheid én geduld beantwoord.

Paddenstoelen laten sporen achter. Ook Marten heeft zijn sporen achtergelaten: in het landschap en in onze vereniging. De natuur verliest in hem een groot pleitbezorger. En onze vereniging verliest na 45 jaar een gewaardeerd lid en een onmisbaar gezicht. Het bestuur, de redactie en de activiteitencommissie wensen zijn vrouw Immie, zoons Auke en Henk en familie veel sterkte bij het dragen van dit grote verlies.



No goeie....Een laatste groet aan een natuurvriend.



Uitnodiging

Voor de Algemene Ledenvergadering (ALV)



Natuerferiening Bakkefean

op dinsdag 31 maart in MFC Dúndelle om 20.00 uur

Agenda

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststellen agenda.
3. Verslag algemene ledenvergadering 2025
4. Jaarverslag secretaris 2025 en terugkoppeling Landinrichtingscommissie Koningsdiep.
5. Jaarverslag penningmeester 2025.
6. Verslag kascommissie 2025 en benoeming 2 nieuwe leden.
7. Bestuurssamenstelling
 - Aftredend en niet herkiesbaar Ingrid Arends.
 - Aftredend en wel herkiesbaar Oene Roelsma
 - Voorgedragen aspirant bestuurslid: Dirk Visser.
8. Voorjaars wandelexcursies met Koert Scholten.
 - *Dinsdag 21 april Oude Bosch
 - *Dinsdag 28 april Allardsoog
 - *Maandag 11 mei Fochteloërveen
 - *Dinsdag 19 mei Jan Durkspolder
9. Samenwerking met Geaflecht.
10. Rondvraag en sluiting.

Ca. 21.00 uur tot 21.15 uur pauze.

De lezing wordt verzorgd door Hetty Sinnema van de Fûgelhelling in Ureterp.

Ze zal iets vertellen over het reilen en zeilen van deze mooie opvang.

Verslag lezing “Weidevogelbescherming in ZO- en ZW-Drenthe” door Theo Scheper op 19 februari 2026

Op 19 februari werden we door Theo Scheper (ex-voorzitter van Geaflecht) voorgelicht over de weidevogelbescherming in onze buurprovincie. Hoewel het voorjaar, zeker in het noorden van het land, lang op zich deed wachten, kon Theo ons vertellen dat de 1ste kieviten ondertussen waren gesignaleerd bij Dalen, Erp en Dwingeloo.



Voor Friese begrippen is de titel frappant breed. In Fryslân zijn we bekend met vogelwachten die elk hun eigen gebied kennen waarbinnen een afdeling van de BFVW (Bond voor Friese Vogelwachten) de weidevogels inventariseert en beschermt. Provinciaal zorgt de BFVW dan voor de coördinatie. Van Theo begrepen we dat dit in Drenthe heel anders is. Daar is geen provinciaal orgaan dat de beschermactiviteiten coördineert maar zijn de beschermers meer daar bezig waar zich (nog) vogels bevinden. Want hoewel ook in grote delen van Fryslân de weidevogels sterk onder druk staan, is die situatie in Drenthe zeker niet beter. Het verhaal is ondertussen bekend. De intensivering van de landbouw leidt tot meer (en eerdere) bewerkingen van gras- en bouwland, er is minder voedsel voor volwassen en met name jonge vogels beschikbaar en de dekking is bij

Terugblikken



vroeg maaien volledig weg waardoor jonge vogels meer kans lopen om door predatoren gegrepen te worden.

Theo en zijn vader pakken de bescherming van vogels vooral zelf op. Samen met andere liefhebbers inventariseren ze vogels en hebben contact met boeren om zo gezamenlijk “te redden wat er te redden valt”. Dit beschermen is ook daar een kwestie van vallen en opstaan omdat het niet altijd meevalt om alle partijen (beschermers, boeren en loonwerkers) op één lijn te krijgen voor



een optimale bescherming. Toch worden er ook in Drenthe resultaten geboekt. Een gebied waar Theo en zijn vader veel actief zijn betreft De Deutlanden tussen Erm en Veenoord in ZO-Drenthe. De aanpak is vergelijkbaar met in Fryslân. Eerst kijken waar vogels zitten, dan inschatten waar ze broeden, dan met meerdere mensen gaan zoeken om de nesten in kaart te brengen en tenslotte om de boer/loonwerker ertoe te bewegen om zoveel mogelijk rekening met de gevonden/uitgekomen nesten te houden bij de werkzaamheden op het land.

De pruimenboom

We snoeiden en verplantten hem uit de te kleine tuin naar de wijdsheid waar de gulle grond zich opent om de wilde onderstam de ruimte hem ontnomen te hergeven

de pruimenboom
uitbreken uit de benauwenis
bevrijding van de kracht
die uit de wortel welt
loslaten van beheersing nu de
wilde onderstam de ruimte neemt

tot de pruimenboom weer
ruist en zingt
zijn takken spreidt
in een bloei die rijker
en volkomener is dan waarin
de oude plaats voorzag

Agaath Arends

In Drenthe werken ze daarbij ook met afrasteringen om met name de Wulp te beschermen. Door rondom een nest een stuk grond van 10 bij 10 m van een goed raster met stroomdraden te voorzien, maken grondpredatoren veel minder kans om de eieren te pakken te krijgen. De ouders hebben er geen probleem mee om zo'n stuk van 100 m² vanuit de lucht te benaderen. Eenmaal uitgekomen en bij aanwezigheid van dekking, hebben de jonge wulpen zo toch een aanzienlijk grotere kans om vliegvlug te worden.

Daarnaast vertelde Theo diverse anekdotes over wat hij en zijn vader in de loop der jaren hadden meegeemaakt. Wat daarbij o.a. opviel was een foto van een jonge haas die in dekking bijna niet te zien was. De foto was van korte afstand genomen. Dat het dier desondanks niet vluchtte zou een strategische zet van het dier zijn. Met blijven zitten loop je de kans om gegrepen te worden door een predator. Een jonge haas die vlucht heeft echter nog onvoldoende snelheid en de kunst onder de knie om op bijna volle snelheid haaks van richting te veranderen. Vluchten brengt daarmee meer risico met zich mee dan blijven zitten. Dat klinkt heel logisch.

Al met al mochten we zo genieten van een leerzame avond van Theo zijn belevenissen in de Drentse natuur.

Wietze van der Meulen



Activiteitenagenda

Noteer deze data alvast in uw agenda

Filmavond over (weide)vogels in binnen- en buitenland Donderdag 16 april 2026

Vanavond hebben de heer Booï uit Wommels te gast. Naast zijn werk als zelfstandig vakfotograaf houdt hij zich al meer dan 30 jaar bezig met natuurfotografie. Het resultaat daarvan wordt ons getoond en zal o.a. bestaan uit een film met bijzondere beelden van het vogelleven in en rond het plasdrasgebied bij veehouder Murk Nijdam. U ziet spectaculaire beelden die alleen gemaakt konden worden vanuit een schuilhut. Het werk in en om de boerderij komt ook aan bod.



Bij voldoende tijd zal er ook aandacht geschonken worden aan de vogeleilanden voor de Engelse en Schotse kust met zeekoeten, alken, sterns en papegaaiduikers waarbij de vogelrots Bas Rock alleen al 130.000 paar jan van genten telt. Mogelijk resteert er ook nog tijd voor unieke beelden “uit de oude doos” zoals van de laatste baltsende Korhoenders op het Fochteloerveen waar deze soort helaas al sinds 1984 is uitgestorven. Al met al volop redenen om een avond van natuurfilms te genieten!

Locatie: De Draaier (Voltawerk), Stationsweg 76, Gorredijk

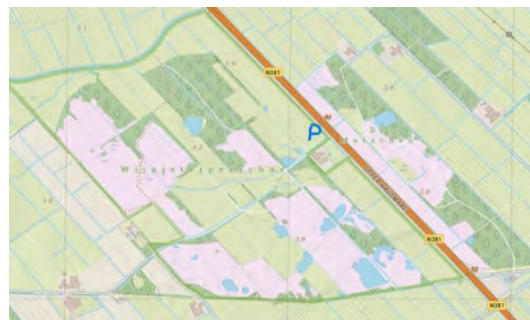
Datum: Donderdag 16 april 2026

Tijd: 20.00 uur

Kosten: Leden gratis, niet leden vijf euro

Plantenexcursie Wijnjeterperschar Zaterdag 16 mei

Het Natura 2000 gebied Wijnjeterperschar (Staatsbosbeheer) is een restant van het oude cultuurlandschap in de middenloop van het Koningsdiep in Zuidoost-Friesland. Het gebied heeft zijn allure te danken aan de kleinschalige afwisseling van diverse typen grasland en heide.



Karakteristiek zijn vooral de rijke beekdalgraslanden.

Daarnaast komen droge en natte heide, heischraal grasland en kleine zeggenmoerassen voor. De graslanden worden afgewisseld met vochtige bossen. Door het reliëf en de verschillende bodemsoorten zijn veel natuurlijke gradiënten tussen de vegetatietypen aanwezig. Dit resulteert in een groot aantal plantensoorten, die in het gebied zijn gevonden: 377 soorten (bron: Waarneming.NL).

De natuurvereniging Geaflecht nodigt u van harte uit deel te nemen aan deze excursie. In mei zien grote delen van het gebied paars van de orchideeën. Maar behalve deze pareltjes is er nog genoeg te zien aan een keur van prachtige planten die het voorjaar kleur geven.

Begeleiding: Frank van Gessele, Plantenwerkgroep Gorredijk e.o.

Opgeven is noodzakelijk en kunt u doen bij Tjeerd Geertsma, 0638917537 of via email: tgteterw@ziggo.nl

Datum: Zaterdag 16 mei 2026

Startlocatie: Parkeerplaats Oostzijde Wijnjeterperschar (nabij de Opperhaudmare).

Tijdstip: 10:00 uur, of verzamelen om 09:30 bij de Skâns te Gorredijk

Einde : ca 12:00 uur

www.adremo.nl

Adremo

revalidatietechniek

Tolhûsleane 17, 8401 GA Gorredijk
Telefoon: 0513 465 543, E-mail: info@adremo.nl



Stichting Steunfonds Kyoga steunt kleinschalige projecten in Uganda.
(www.kyoga.nl)

Boeken. Heel veel boeken.



Langewal 19 Gorredijk 0513-461254 gorredijk@planteyn.nl
www.planteyn.nl

Wijn
Speciaalbier
Kaas
Buitenlandse
kaasjes
Worst
Noten
Dippers
Olijven
Zuivel
Zoetwaren
Cadeaus
en nog veel
meer....!

By Bauk
DELICATESSEN

Leefde foar Lekker

By Bauk | www.bybauk.nl | info@bybauk.nl
Brouwerswal 1E | 8401 CZ Gorredijk | 06-30727854

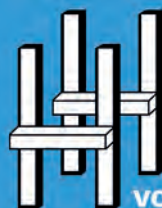
Kortezwaag

**De plek waar
sport en ontspanning
samenkomt**

kapsalon

Caroline

langewal 2, 8401 DD Gorredijk
0513-463197



BOUWKERN H. HAMSTRA B.V.

TOLHUSLEANE 3
8401 GA GORREDIJK
T 0513 46 18 27
F 0513 46 52 98

INFO@BOUWKERNHAMSTRA.NL
WWW.BOUWKERNHAMSTRA.NL

VOOR AL UW HOUT EN BOUWMATERIALEN

OMAH

autobedrijf
KROES

GORREDIJK
APK Keuringstation

Badweg 54 Gorredijk
0513 - 46 19 52
www.autobedrijfkroes.nl



Cursus eendenkorf vlechten

De wilde eend lijkt nog steeds een algemene verschijning. Toch is de stand sinds 1990 met ongeveer 30 procent afgenomen. De oorzaak ligt vooral hierin dat er steeds minder rustige schuilplaatsen in de buurt van water zijn. Verstoring en predatie liggen op de loer omdat geschikte nestgelegenheid steeds verder afneemt. Om de wilde eend een beetje te helpen kunnen we zelf geschikte nestgelegenheid aanbieden door onder andere eendenkorven te plaatsen. En wat zou het leuk zijn deze zelf te maken? Daarom is de activiteiten commissie van plan een cursus eendenkorven vlechten te starten als hier voldoende belangstelling voor is. De cursus is op één zaterdag, 21 november en wordt gegeven door een ervaren eendenkorf vlechter uit Katlijk. De kosten zijn 35 euro p.p. inclusief koffie/thee, soep met broodjes, sterke verhalen en de benodigde materialen.

Bij voldoende belangstelling kan de cursus doorgaan. **Opgaven graag bij Wietze van der Meulen: Mob.06-51559832 of e-mail: info@dustraco.frl**



Wist je dat...

Je, behalve eendenkorf vlechten, op meer manieren kunt helpen aan een veilige nestgelegenheid voor onze wilde eend. Als je aan het water woont laat dan eens wat hoog gras, riet en struiken staan. Deze dichte vegetatie biedt een veilige nestplaats voor eenden. Maai dus met beleid. Maai niet meteen alles kort in het voorjaar zodat de kuikens kunnen schuilen in het groen.

Wilde eenden leggen gemiddeld 8 tot 12 eieren. Pas als het laatste ei is gelegd, begint de moeder met broeden zodat alle kuikens tegelijkertijd uitkomen. Echte nestvlieders dus! Zodra de donzige kuikens uitkomen kunnen ze lopen en zwemmen en beginnen direct naar voedsel te zoeken.

Maar het is ook een gevaarlijke periode voor de jonge pullen. Houd daarom honden en katten in de gaten als er een eendenfamilie in de buurt is.





Reptielenmonitoring Fryslân 2025

Hierbij weer een kort verslag over de monitoring van reptielen in Friesland voor het meetnet reptielen van de RAVON.

Rene Hooft trof op zijn traject Beetsterzwaag tijdens 6 rondes 1 adulte ringslang.

Hanneke Wijnja trof op haar traject Katlikerheide tijdens 6 rondes geen enkel reptiel, ze gaat het volgend jaar weer proberen, hopelijk dan met meer succes.

Carl Zuhorn trof op zijn traject Pad van Dertig, zeereep, Vlieland tijdens 6 rondes in totaal 7 adulte en 1 juveniele zandhagedis. Op zijn andere traject Pad van Dertig, West, Vlieland trof Carl tijdens 6 rondes maar liefst 16 adulte en 2 juveniele zandhagedissen, een record voor dit traject! Ik ben zelf na 21 jaar gestopt met het monitoren van de zandhagedis op Vlieland op de trajecten Fortweg-Oostervallei en Vlieland-Jachthaven. Door wat ik zelf denk de combinatie van begrazing en verdroging zijn de aantallen zandhagedissen hier, sinds de begrazing startte, zeer sterk afgenomen doordat de structuur van de kwetsbare duinvegetatie sterk is afgenomen waardoor de predatiedruk door o.a. fazanten waarschijnlijk sterk is toegenomen en ik het de moeite niet meer waard vind om hier 12 uren op een dag mee bezig te zijn.

Sjoerd Prins trof op zijn traject Delleburen tijdens 2 rondes in totaal 7 adders en 2 levendbarende hagedissen.

Gurbe van der Wal trof op zijn traject Catspoel tijdens 7 rondes in totaal 5 adders, 8 ringslangen en maar liefst 23 levendbarende hagedissen. Een prachtige score voor dit traject! Ondergetekende trof op zijn traject Duurswouderheide-Zuid tijdens 7 tellingen in totaal 8 adulte adders en 1 juveniele adder (vorig jaar 6 adulte adders) en 5 adulte/sub adulte en 2 juveniele levendbarende hagedissen (vorig jaar 7 adulte en 1 juveniel ex.).



Adder mannetje

Foto: Wim Andela

Op 01-08-2025 werd door de RAVON een excursie gehouden op de heide van Duurswoude onder leiding van Tariq Stark en ondergetekende. Er waren 4 deelnemers, het weer was niet erg goed, 18 graden, zwaar bewolkt, soms hevige buien en af en toe wat zon. Ondanks deze weersomstandigheden werden er maar liefst 6 gladde slangen, 5 adders, 3 levendbarende hagedissen en een aantal heikikkers waargenomen, een prachtig resultaat! De aantallen reptielen op de Heide van Duurswoude zijn de laatste jaren sterk gedaald en mede daarom heeft SBB een aantal maatregelen genomen. Men heeft o.a. een groot deel van de heide bekalkt en er zijn veldjes met rogge aangelegd in de hoop dat dit het aantal insecten en muizen zal doen laten stijgen, en hiermee het voedselaanbod voor de aanwezige amfibieën en reptielen. Helaas werd op mijn traject net als vorig jaar geen enkele gladde slang waargenomen. Aan bijzondere waarnemingen op dit traject op 10-03-2025 een opvliegende houtsnip op slechts 50 cm. afstand en op 13-09-2025 een ijsvogel op een paaltje in een poel. Van de andere 2 monitoorders op de Heide van Duurswoude trof Sietse Visser op zijn traject Duurswouderheide Noord tijdens 7 telrondes in totaal 16 levendbarende hagedissen en slechts 1 adder. Vorig seizoen trof Sietse op zijn traject veel grotere aantallen reptielen nl. 18 adders en 27 levendbarende hagedissen. Mogelijk waren er toen door de hoge waterstanden in het najaar veel reptielen naar zijn traject toegekomen omdat dit traject hoger ligt dan het omringende gebied. Waarschijnlijk gold dit ook voor o.a. het traject Schapepoel en het traject Oosterschar. Harry Valk trof op zijn traject Duurswouderheide Zuid – 2 tijdens 4 bezoeken in totaal 4 gladde slangen, 7 adders en 1 levendbarende hagedis. Op andere plekken buiten de bestaande monitoringroutes werden nog 12 gladde slangen aangetroffen, waarvan 11 adulte en 1 sub-adult exemplaar. De gladde slang doet het nog steeds goed op de Heide van Duurswoude, het is een soort die



goed tegen warmte kan in tegenstelling tot de adder en de levendbarende hagedis, en mede hierdoor gaat het waarschijnlijk goed met de aantallen gladde slangen.

Auke van der Galien trof op zijn traject De Miumer, Bakkeveen tijdens 6 rondes in totaal 2 adulte adders en 1 levendbarende hagedis. De aantallen reptielen op dit traject zijn altijd al laag geweest maar gelukkig weten ze zich hier nog steeds te handhaven. Wouter Schothorst trof op zijn traject Oosterschar oost tijdens 9 rondes in totaal 5 adders, 6 ringslangen en 1 levendbarende hagedis. Prachtig dat ook de levendbarende hagedis zich hier nog steeds handhaaft.

Jornt de Vries trof op zijn traject Zwarte Meer tijdens 4 bezoeken in totaal 6 adders en 14 levendbarende hagedissen.

Wichard Zuidersma trof op zijn traject Wijnjeterperschar tijdens 6 rondes in totaal 3 ringslangen en 13 levendbarende hagedissen maar helaas geen enkele adder, volgens Wichard komt dit hoofdzakelijk doordat het terrein tegenwoordig begraaasd wordt en is hij hierdoor helaas gestopt met het monitoren.

Johannes Schurer trof op zijn traject Schapepoel tijdens 7 rondes in totaal 4 adders en 3 levendbarende hagedissen, vorig jaar veel hogere aantallen.



Gladdeslang

Foto: Wim Andela

Tjeerd Geertsma trof op zijn traject Tolheksbos tijdens 4 telrondes in totaal 2 levendbarende hagedissen, 6 adders en 3 ringslangen, wederom een geweldig resultaat voor deze zeer kleine heide-snipper!

Thijs de Haan trof op zijn traject Blauwe bos 1 (Haulerveld) tijdens 4 bezoeken in totaal 8 adders en 17 levendbarende hagedissen. Een prachtig resultaat voor dit traject. Op zijn andere traject Blauwe bos 2 (Haulerpoel) trof Thijs tijdens 4 bezoeken in totaal maar liefst 20 adders en 25 levendbarende hagedissen, nooit eerder werden op dit traject zoveel reptielen waargenomen!



Hazelworm

Foto: Wim Andela

Ko Maring trof tijdens het gehele seizoen op het traject Heide van Allardsoog 5 adders, 10 adulte en 15 juveniele levendbarende hagedissen.

Jan de Wit trof op zijn traject Fochteloo Bonghaar Friese deel tijdens 7 bezoeken in totaal 8 adders, 2 ringslangen, 2 gladde slangen en 2 levendbarende hagedissen.

Andre Akkerman trof op zijn traject Ketliker Skar op 2 april 2025 1 mannelijke adder.

Henk v/d Berg trof op zijn traject SBB Oudehorne tijdens 5 tellingen geen enkele levendbarende hagedis, adder of ringslang. De adder is op dit traject sinds 1992 niet meer waargenomen maar dat er geen enkele levendbarende hagedis of ringslang meer op dit traject is waargenomen is geen goed teken. Henk vreest dat ze er niet meer voorkomen maar gaat het volgend seizoen gewoon weer proberen, hopelijk dan met meer succes!

Edo van Uchelen trof op zijn traject 't Groote Veen, Appelscha tijdens 4 rondes in totaal 1 adder, 1 ringslang en 9 levendbarende hagedissen, mooi dat dit traject na een aantal jaren weer is opgepakt, voorheen deed Janco Mulder dit en nog 3 andere trajecten met veel toewijding.

Tot slot trof Jelle Hofstra op zijn traject op de Lippenhuisterheide tijdens 4 tellingen in totaal 5 ad-



ders, 5 ringslangen en 2 levendbarende hagedissen.

Rest mij alle monitoorders wederom te bedanken voor hun enorme inzet en enthousiasme, met hopelijk veel fijne uren in het veld met mooie waarnemingen!

Wim Andela
W.andela1@kpnplanet.nl



Alpenwassersalamandermannetje Foto: Wim Andela

Tuinplezier

Vanmorgen, half februari, zag alles buiten weer wit van de sneeuw en nu druppen de struiken en is alles weer kletsnat: niet echt weer voor tuinwerk. De enige tuinactiviteit tijdens de sneeuwdagen bestond uit het -vanuit warme woonkamer- observeren van de tuinvogels. Elke dag kon ik wat vogelzaad aanvullen en de appeltjes voor de merel onder de sneeuw vandaan graven en dan konden ze weer los. Het bekijken van de vogels leert je goed naar je tuin kijken. En naar andere tuinen en stukken groen ter vergelijking. Vaak zijn we veel te netjes en opgeruimd, willen we alles strak en schoon hebben. De vogels houden daar niet zo van. Die rommelen liever een beetje rond tussen de stengels, blaadjes en takjes, en hebben voldoende schuilplekken nodig als er onraad dreigt: een overvliegende ekster of meeuw, een deur die opengaat, de kat die door de tuin loopt. De vuilniswagen in de straat of een overvliegende helikopter is ook al voldoende om je ergens te verstoppen: in een heg, takkenhoop, groene struikjes, tussen het blad van de klimop. Tussen de groene sprieten en bladeren van de vaste planten scharrelen de vogels, dus bespaar je de moeite om die al in de herfst allemaal af te knippen of weg te halen. Onder bladeren en plantenresten wordt steeds druk gezocht naar lekkere hapjes. De laagjes compost die ik had verspreid over de wortels van de besenstruiken en bramen worden regelmatig onderzocht op eetbare bestjes en zaadjes.

De katten lopen steeds hetzelfde paadje over het gras onder de heg door. Je ziet dat goed wanneer er sneeuw ligt, maar ook in de zomer, wanneer daar het gras niet zo groeit, vanwege het drukke verkeer. Het postzegeltje gras onder de appelboom bestaat nu grotendeels uit mos. Het ziet er mooi groen uit van al de regen en gesmolten sneeuw en het wordt nooit te hoog. De vogels zitten vaak in



het mos te pikken naar zaadjes en insecten. Het mos kan veel water vasthouden en het is een mooie bodembedekker. Het zorgt ook voor een zachte landingsbaan voor de rijpe appels aan het eind van de zomer. De plek waar ik meestal het schaalpje vogelzaad neerzet is eigenlijk niet zo'n goede locatie: wel in het zicht vanuit het huis, maar er kan elk moment een grijpgrage kat om de schuur heen komen lopen. Het schaalpje zette ik nu wat hoger, op een omgekeerde grote bloempot. Dat werkt voor de mussen, maar niet voor de merel. Op een plek onder een tuinstoel, meer achter in de tuin kan de merel nog wel



een tijdje appeltjes blijven eten wanneer er een kat arriveert, dus daar maakte ik nog een voerplek. Onder de heg is het droog en redelijk veilig, ook een schuilplaats voor egels en vogels. Daar kun je het snoeihout uit je tuin kwijt. Misschien niet alles, maar wel een deel. Snoeihout van je druif, vlinderstruik, braam, etc. kun je zo fijn knippen of versnipperen als je wilt en onder de heg leggen. Het hout en de groene stengels worden langzaam afgebroken. Dat zorgt voor het vrijkomen van voedingsstoffen voor de heg en voor de aanwezigheid van allerlei schimmels, paddenstoelen en insecten: ook weer vogelvoer.

Veel tuinplezier!

Christine Hofman, namens Fleurig Om Lippenhuizen.

OPROEP Werkgroep Dassen in Fryslân

In 2025 zijn er in Friesland 116 dassen omgekomen in het verkeer. Tenminste, die zijn bij ons gemeld. Waarschijnlijk zijn het er veel meer, want lang niet elke das wordt doorgegeven. En vergeet niet de dassen die gewond raakten en wegcropen om nooit te worden gevonden.

Maar wát we weten is een belangrijke indicatie: Wat zijn de knelpunten, waar zijn veel dassen doodgereden, is er een toename of afname van slachtoffers. En daarna komt de vraag: en wat kunnen we doen?

In februari worden de jonge dassen geboren, die tot 12 weken afhankelijk zijn van moedermelk. Je kunt je voorstellen dat er veel jonge dasjes verhongeren als moeder in deze periode wordt doodgereden.

Wij kunnen tot op zekere hoogte hulp bieden. We kunnen in elk geval locaties in kaart brengen en mogelijk, samen met wegbeheerders, maatregelen treffen.

Daarom: ziet u een dode das liggen, meldt het bij ons, dan zorgen wij dat het dier wordt opgeruimd. Graag met foto en/of locatie, zoals de naam van de weg, huisnummer of nr. hectometerpaaltje.

Jethofstra9@gmail.com

Mob: 06 519 77 451



Plaatsing nestkast Torenvalk in De Petten, in Siegerswoude

In een geschikt biotoop, in het stroomdal van It Ald Djip, heeft de Natuerferiening Bakkefean een nestkast voor een Torenvalk geplaatst. In het Oostelijke deel van de Petten, Landgoed "De Lichte" van Agaath Arends in Siegerswoude.

Vorig jaar is er al een Torenvalk in het gebied waargenomen, biddend boven het land, op jacht naar een muisje.

De nestkast is geplaatst op een prachtige locatie. In een berk stijf tegen het Ald Djip aan met uitzicht over het gehele stroomdal. Dit mag geen belemmering zijn, zou je denken!

Hopelijk denkt het paartje Torenvalken er ook zo over.



De Streek 8
Terwispel
(bij Gorredijk en Drachten)
Telefoon 0513-464994
www.vbn-parket.nl



Dagelijks
geopend tot 18.00 uur
donderdag tot 21.00 uur
zaterdag tot 16.00 uur

PARKETBOERDERIJ VBN-TERWISPEL

ADVOCATENKANTOOR

Floen

OMGEVINGSRECHTADVOCaat

advies, mediation en rechtsbijstand

GRATIS
Eerste gesprek
0516-481171

GRATIS
Juridisch
inloopspreekuur
elke vrijdag
16:30 - 17:30 uur
Bibliotheek
Gorredijk

www.advocatenkantoorhoen.nl
info@advocatenkantoorhoen.nl



Bijlsma

Gorredijk

Gall&Gall Etos Primera

Hofland 1 - 8401 SH Gorredijk
Telefoon (0513) 46 23 80
info@albertheijn-gorredijk.nl

www.facebook.com/ahgorredijk

365 dagen per jaar geopend! ELKE DAG VAN 8.00 TOT 21.00 UUR

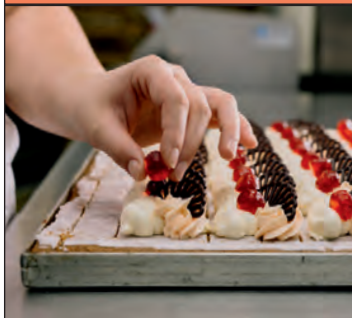
veenstra ✓

zonwering & woningstoffering

Stationsweg 33
8401 DL Gorredijk

T 0513 465708
F 0513 461954

www.veenstragorredijk.nl
info@veenstragorredijk.nl



DE BAKKERS
VAN VERLOOP

**De Bakkers
van Fryslân**

Oandacht smakket



Wat u beweegt, houdt ons bezig

HAARDEN EN KACHELS
TOER- EN SPORTRIJWIELEN
GAS- EN WATERLEIDING
GASFORNUIZEN EN KOMFOREN

J.E. DE JONG

Hoofdstraat 15-17 - Gorredijk - Telefoon 0513-461357



PIZZERIA - GRILLROOM

OASE

Hoofdstraat 23 - 8401 BV Gorredijk
Tel: 0513 - 46 40 44
www.oasegorredijk.nl



Column maart

De grote zilverreiger. Of: de witte reiger. De witte engel. Er zijn veel benamingen voor deze majesteit. Iedere winterperiode komt hij het grauwe landschap opsieren. Hij valt op, zo naast of in de sloot. Of in het raaigrasland. Het maakt hem niks uit, hij zoekt eten. Kom ik in de ochtend achter bij de stallen dan staat hij er al. Ja, hij houdt me in de gaten, net als ik hem beloer vanachter een boom. We hebben een evenwicht gevonden. Hij gaat zijn gang en ik geniet van zijn aanwezigheid zonder te storen.

De Witte heeft meerdere betekenissen. Men noemt hem brenger van geduld, hij visualiseert datgene wat hij verlangt en wacht. In de Bijbel staat hij voor dankbaarheid en tevredenheid. Vogelaars zien een reiger met witte veren die de kou ontvlucht en hier overwintert. Of het is blijvertje die hier al gewend is. Standvastig en tevreden.

Wat is een naam, wat zegt dat? Deze mooie witte heet Grote zilverreiger. Die andere, grijze reiger, heet Blauwe reiger. Je hebt ook nog de koereiger.... lijkt echt niet op een koe. Namen kunnen soms heel goed passen. Het is altijd leuk te ontdekken dat ene Graafland bij Landschapsbeheer werkt. Vaak heeft een naam wel iets te maken met het beroep. Groen is zo'n achternaam die je tegenkomt bij hoveniers, of boswachters. Als je er op let, zie je overal verrassende combinaties.

Het klopt bij genoemde vogels dus niet altijd. Dan word je op het verkeerde been gezet en is er soms een kind nodig om te vragen waarom die witte reiger Zilverreiger heet.. Een roodborstje mag zo heten vanwege die mooie rode borst. Zie je een blauwborstje, ja duidelijk, die heeft een blauwe borst. Waarom heet een koolmees dan geen geelborstje??? Logica in flora en fauna is soms ver te zoeken.

De Witte komt niet in een tuin, tenzij hij onbespied een muisje of kikker kan vangen. Andere vogels komen wel. We lokken ze massaal met voer dat we in de tuinen strooien, het zijn bijna huisvrienden geworden. Al die mussen, vinken, merels, mezen, kauwtjes, duiven. Het is een lekkerland voor ze, de gemiddelde tuin in Nederland. Voer strooien gebeurt tegenwoordig jaar-rond. De verkopende merken haasten zich te vertellen dat dat echt wel kan. Sterker nog, het is noodzakelijk. Onze natuur is immers zo verarmd.. Maar wie worden er rijk van al dat tuinvogelvoer?

In Engeland hebben ze gecijferd dat er miljoenen wordt uitgegeven aan de zaden, pindapotjes, pindanetjes, mezenbollen en de aanverwante prullaria waar het in wordt gestopt. Er wordt zoveel gevoerd, voor iedere vogel is dat drie keer de hoeveelheid die ze 'nodig' hebben. Het zal in ons land niet veel anders zijn.

Ooit hoorde ik een vluchteling uit Afrika met verbijstering in zijn stem zeggen dat die Nederlanders voedsel (zaden, granen, noten) in de tuin strooien. Mensenvoedsel in zijn ogen. Waar zijn we mee bezig?

Het kan natuurlijk wel anders. In plaats van al dat voer zou je je tuin kunnen aanpassen.

Plant meer struiken of bomen met bessen, zorg dat de zaden in de herfst aan de planten blijven, ruim niet op want op de grond vinden merels insecten, larven e.d. tussen de bladeren. En dan zie je dat dat extra voer helemaal niet nodig is. De vogels komen heus wel en zoeken het voer dat in de natuur voorhanden is. Ja, ook de muizen en ratten horen daarbij. En de kikkers in de vijver.

Natuur is niet altijd het mooie plaatje uit het tuinvogelboek. Vogels zijn onderdeel van 'wilde' dieren. Ook die bijzondere witte reiger. Een muisje, een kikker of een visje, hij redt zich wel. En nou ja, vooruit, bij de landelijke tuinvogeltelling in januari strooien we wat extra. Want tellen, dat willen we wel. Of de vogels daar echt beter van worden is maar de vraag.

Jet Hofstra





KrektDijksma reclame

**in beweging
met kleur**

www.krektdijksma.nl

**HAAK'S HOUTWERK
RUURD HAAKMA**

Feanborch 20
8403 BJ Jonkerslân
0646-578531
houtwerk@kpnmail.nl



Marije Geertsma
FOTOGRAFIE

INFO@MARIEGEERTSMA.NL

administratiekantoor

Jan Kort

Molenwal 17
8401 CD Gorredijk

info@jankort.nl
Tel: 06 50271738



**Samen veilig
& gezond**

info@medprevent.nl 085-044 12 44 medprevent.nl

*Schilders
met hart
voor uw huis*

- Onderhoud
- Nieuwbouw
- Glas
- Wandafwerking

**Schildersbedrijf
J. Tenge**

Stationsweg 46 • 8401 DR Gorredijk
Tel. 0513 - 462896 • Mob. 06 - 50254038
E-mail: info@tenge-schilders.nl
Internet: www.tenge-schilders.nl



Voor Particulieren en bedrijven

**Planten voor uw tuin
koopt u natuurlijk
rechtstreeks bij de kweker!**

NU OOK SCHETSSERVICE

Gespecialiseerd in coniferen, heesters,
laanbomen, rhododendrons, buxus enz.
Deskundig advies.

Visser Plant

Boomkwekerij / Plantencentrum

Bûtewei 12 - 8408 HC Lippenhuizen
Telefoon 0513 - 46 15 78

**SAMEN EEN KOPJE
KOFFIE DRINKEN?**



In ruil voor een professioneel
verkoopadvies!

DEAL?

0513 - 46 01 01
WWW.SIERDMOLL.NL

Moll
MAKELAARS



Swarte Miezen in de smiezen....!

Afgelopen januari zagen we sinds jaren weer eens een paar Zwarte Mezen in de tuin. Swarte Miezen zeggen we in het Fries. Tijdens hun bezoek werd er driftig uit het pindanetje gesnoept. Er was echter een groene kaper op de kust en net op het moment dat de Groenling opdringerig werd, wisten we een foto te maken. Hierop is duidelijk het verschil in formaat tussen deze beide vogels te zien.

De Zwarte Mees is in feite een fractie kleiner dan een Pimpelmees, maar door zijn grote, brede kop krijg je al gauw de indruk dat hij een stuk robuuster is. Achterop die kop zit een flinke, rechthoekige witte vlek en samen met twee witte vleugelstrepen en witte wangen valt de grijsachtige Zwarte Mees goed



te onderscheiden van andere mezen. Mannetje en vrouwtje zijn qua uiterlijk identiek aan elkaar

Helaas staat deze hollenbroeder sinds 2017 in de categorie gevoelig op de Nederlandse lijst van broedvogels. Het naaldbos, hun leefgebied bij uitstek, neemt onder andere af door de omschakeling naar loofbos en mede daardoor is hun populatie flink gedaald. Het Goudhaantje schijnt eveneens de dupe van deze omschakeling te zijn...

En dan is er nog de verzuring! Bij Koolmezen en Zwarte Mezen is door onderzoek gebleken dat kalkgebrek in verzuurde (naald)bossen voor te dunne eischalen en misvormde jongen zorgt.

De zeer beweeglijke *Periparus ater* (= Latijnse naam) valt sowieso doorgaans niet zo snel op, doordat hij bij voorkeur met soortgenoten boven in de boomtoppen rondfladdert en foerageert.

Een vogelaar ontdekt ze dan vaak door hun roep.

In een koude winter zijn de Zwarte Mezen zichtbaarder, omdat ze in zo'n periode op het voer in de tuinen afkomen.

Die koude winters komen echter, zoals iedereen wel weet, niet zo vaak meer voor.

Doch dit jaar begon verrassend, het winterde zowaar eens een keertje, met als gevolg dat wij weer als van ouds Swarte Miezen in de Smiezen kregen...

Dirry Rietveld

Landinrichting Koningsdiep van 2017 tot 2023

Over de natuurontwikkeling in het dal van het Alddijp deel 2

In de vorige Geaflecht stond een samenvatting van de natuurontwikkelingsplannen rond het Alddijp van 1998 tot 2017. Hier volgt de periode van 2017 tot 2023. In deze tijd stond de middenloop van het Koningsdiep centraal, die globaal loopt van de Beakendyk tot de Poasen ten zuiden van Beetsterzwaag. Bijgaande kaart biedt een overzicht van het gehele project.

De plannen zijn opgeknipt in modules. In de periode van 2017 tot 2022 zijn de eerste drie modules



grotendeels gerealiseerd en is er een start gemaakt met de plannen voor de volgende modules.

Van west naar oost zien we de volgende veranderingen.

In de Hemrikkerscharren, ten noorden van Hemrik, zijn enkele percelen met voorheen een agrarische bestemming en een gezamenlijke oppervlakte van 19,5 ha ingericht als natuurgebied. Om het water vast te houden en via inzijging zo langzaam mogelijk naar de beek te laten vloeien, zijn de sloten parallel aan de beek zoveel mogelijk gedempt of verondiept. Het verminderen van

verdroging en verzuring in natuurgebieden is een belangrijk doel van de inrichtingsplannen. Een randvoorwaarde is dat de inrichting van het beekdal niet mag leiden tot wateroverlast in aangrenzende landbouwpercelen en op erven.

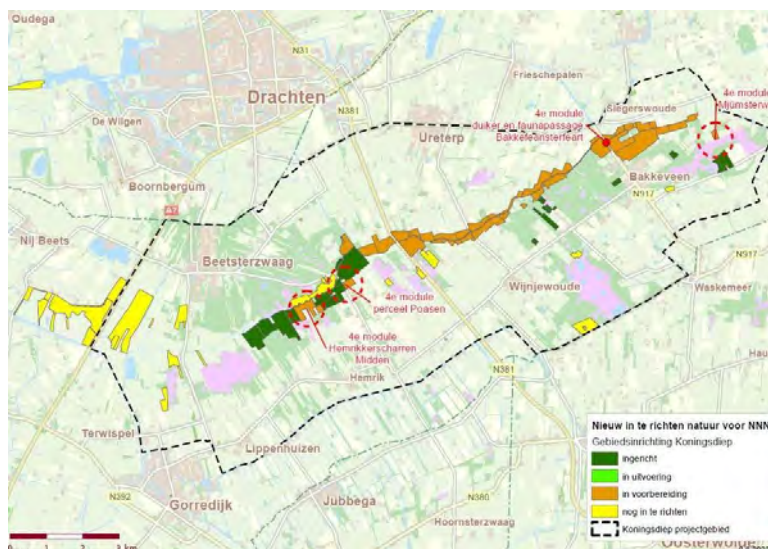
De oude kavelstructuren blijven behouden. Tussen de bosranden en de graslanden is ruimte voor spontane ontwikkeling. Veel zangvogels en planten- en insectensoorten zullen hiervan profiteren. Deze percelen vormen een verbinding tussen de in eerdere modules gerealiseerde natuur. Ze grenzen aan gronden van Staatsbosbeheer, het Landgoed 't Kopje en Oosterwoud.

Aan het Himrikerpaed is in 2019 een uitkijktoren verzezen die de naam Skarrekkiker heeft gekregen. Het is een kindvriendelijke toren met een glijbaan, gebouwd door studenten naar het ontwerp van leerlingen van openbare basisschool De Bôge te Hemrik. De toren biedt een mooi uitzicht over de heringerichte natuur.

Natuurgebied de Poasen is de belangrijkste realisatie in deze periode. Het is gelegen ten zuidoosten van Beetsterzwaag tussen de Poasen en 'de Knip', waar de oude loop in het Verbindingskanaal naar Drachten overging. Hier valt de middenloop van de beek als het ware in de komvormige laagte van de Poasen. Deze laagte is tijdens de laatste ijstijd uitgeblazen, terwijl westelijk van de Poasen het dal is dicht gestoven. Daar stuitte de beek op twee zandruggen die schuin door het dal liggen. Hierdoor stagneerde het afstromende water en groeide tijdens het warmere Holoceen een dik veenpakket in de kom van de Poasen. Uit oude kaarten blijkt dat de beekloop zich meerdere keren verlegd moet hebben op zoek naar een uitweg. Het beekdal is hier aan het eind van het Weichselien (gedurende de laatste ijstijd) dicht gestoven met dekzand. Hierdoor werd de afvoer geblokkeerd. Deze situatie heeft ervoor gezorgd dat daarna tijdens het Holoceen veel veen is gevormd in een groot deel van het dal. Een eerdere stroom heeft meer zuidelijk gelopen. De beek heeft door het zuiden van het Wijnjeterper Schar gemeanderd en kwam via de natte laagte bij de Poostbrug uit. De laagte wordt doorsneden door de Poasen. In de loop van de tijd is het land als gevolg van de ontwatering ten behoeve van de landbouw steeds verder ingeklonken. In de 50er/begin 60er jaren van de 20ste eeuw is ter hoogte van het Wijnjeterper Schar het Verbindingskanaal gegraven. Vanaf toen was de verbinding van het bovenstroomse deel met het verdere benedenstroomse deel van het Alddijp verbroken omdat het meeste water naar het kanaal ging. In 2014 is de verbinding van de beek hersteld met de aanleg van de plas bij de Poasen. Tot het begin van de jaren zestig bleef in natte zomers en in bijna alle winters water voor de Poostbrug staan. Zo werd een groot gebied overstroomd. Op dit moment stroomt er nog veel water noordwaarts over de stuw bij Heidehuizen naar het Verbindingskanaal.

Het Alddijp meandert in dit deel van de middenloop tussen het bos door. Honderd jaar geleden was het bos op de zuidoever nog heide.

Het nieuwe natuurgebied de Poasen, opgeleverd in 2015, is een voorbeeld van succesvol natuurherstel in het beekdal.





Meer oostwaarts zijn in het Oude Bosch een ven hersteld en een laagte uitgegraven.

Ook zijn de eerste stappen gezet voor het realiseren van een nieuwe onderdoorgang onder de Bakkeveense Vaart om de bovenloop te verbinden met de middenloop. Hier komt tevens een droge faunapassage die een veilige verbinding voor wilde dieren als hazen, otters, egels, dassen, reptielen en amfibieën zal bieden.

In de volgende Geaflecht meer over de vijfde module, de plannen in de bovenloop, het nieuwe brongebied van het Koningsdiep tussen de Dwarswijk in Siegerswoude en de stuw bij de Beakendyk.

Met dank aan de provincie Fryslân en de Gebiedscommissie Koningsdiep.

Agaath Arends

Heidevelden en hun gebruik

Heide zal zonder beheer op den duur overgaan in bos.

Struikheide kan wel anderhalve meter hoog worden als het niet wordt beheerd.

Dat gebeurde vroeger op verschillende manieren.

Ik sprak laatst iemand in het Bakkeveense Bos, die mij vertelde dat hij als jongen zijn grootvader mee moest helpen bij het met de hand snoeien van een heideveld. Dat deed hij met een korte zeis, een heidezicht. Dat was zwaar werk. De verhoude takken, tot bundels gebonden, werden gebruikt onder de daken van Groningse boerderijen, waar het onder de nokvorsten werd gestopt als afdichting of als tussenlaag onder rieten daken werd aangebracht. Dat was weerbestendig en voorkwam dat insecten of knaagdieren daar toegang vonden. De bundels waren ook bruikbaar voor bezems.



Na het snoeien of maaien verzamelden ze het strooisel, dat ging naar de Zuidlaarder Markt waar op de brink de paardenmarkt was.

Van tijd tot tijd staken ze het heideveld in brand om verjonging te stimuleren en vergrassing en schadelijke insecten als heidehaantjes tegen te gaan.

Een andere manier om de heide te onderhouden is begrazing door schapen die zorgen voor het laag houden van de struiken

doordat ze de jonge scheuten opeten. Ook voorkomen ze bosopslag. Nog steeds zetten verschillende natuurorganisaties Drentse heideschapen in met dit doel. It Fryske Gea heeft in Bakkeveen een schaapskooi waar de schapen hun lammeren krijgen en waar ze tegen wolven beschermd zijn.

Heide kan ook geplagd worden, de heideplaggen gingen dan naar de potstal in plaats van stro voor de schapen en runderen. In het voorjaar gingen de met mest vermengde plaggen naar de akkers. De heide verschraalde door deze beheervorm en de akkers werden bemest voor de teelt van o.a. rogge en boekweit. Natuurorganisaties maken nog steeds wel eens gebruik van plaggen als een gebied teveel vergrast is door verwaarlozing of stikstofdepositie.

Op meerdere plaatsen helpen vrijwilligers met het onderhoud van heidevelden door boompjes en ongewenste opslag te verwijderen en zo de natuurlijke successie naar bos te voorkomen.

Het is wel duidelijk hoe arbeidsintensief het behoud van heidevelden is.

Agaath Arends



In het verleden draaide het hele leven om bomen. We tooïden ons met hun bloemen we aten hun fruit, we kleeadden ons met hun bladeren en vezels, we zochten onderkomen onder hun takken. We klommen erin om ons te beschermen tegen roofdieren. We warmden ons aan hun brandhout, sneden stokken uit de stam om onze oude botten te ondersteunen en onze aanvallers weg te slaan. Het was dik aan tussen de bomen en ons. Wat is het vandaag gemakkelijk om te vergeten hoe innig we met de natuur omgingen, nu we ons in ultramoderne kantoren bewegen tussen de meest geavanceerde machines en computers die in een oogwenk de hoogste prestaties leveren.

Tenzin Gyatso, veertiende Dalai Lama

De Rounte
Speciaalzaak in natuurvoeding
Formanjestrijtte 2
8401 VK Gorredijk
tel. 0513 463375



Biologische producten staan voor
een duurzame landbouw en dierenwelzijn



Eerstelingen

Wilde voorjaarsbloeiers als lenteboden

Het is elk jaar weer een sport om uit te kijken naar de eerste wilde voorjaarsbloeiers, de zgn. eerstelingen. En dan bedoelen we deze keer niet de 'doorbloeiers', planten die eigenlijk in de winter gewoon doorbloeien, zoals Madeliefje, Klein kruiskruid, Straatgras, Paarse dovenetel, Herderstasje, Kleine veldkers en nog een aantal diehards. Ook laten we de stinzenplanten (planten van Friese buitenplaatsen [stinzen], waar deze plantensoorten vanaf de 16^e eeuw aangeplant werden, zich in de loop der jaren vestigden en vermeerderden) in dit verhaal buiten beschouwing. In dit stukje zetten we een zevental karakteristieke vroege bloeiers in de schijnwerper.

Een van de eerste voorjaarsbloeiers is de **Vroegeling**. De soort is een echte winterannuel. Zij begint haar levenscyclus als kiemplant in de herfst en overwintert met een klein rozetje. Hieruit ontstaan al vroeg in het jaar (vanaf januari !) de witte bloemetjes. Na de vruchtzetting sterft de plant af. Vroegelingen zijn erg algemeen en kunnen massaal op zandgronden voorkomen,



Vroegeling

ook gewoon op straat of op zonnige plekje langs muren en gevels.

Op vochtige plaatsen langs bosranden en slootkanten is het altijd uitkijken naar de eerste goudgele bloempjes van het **Speenkruid**. De plant dankt zijn naam aan de knots- of spoelvormig verdikte wortels, die op speentjes lijken. Na de bloei sterft het bovengrondse deel van de plant in de voorzomer af, de ondergrondse knolletjes blijven in leven en daar groeit het volgende jaar weer een nieuwe plant uit.



Speenkruid

Op schrale graslanden en bermen komt vroeg in het voorjaar de **Gewone veldbies** in bloei. Veldbiezen lijken op grassen maar het

zijn schijngrassen en behoren tot de russenfamilie. De bladen zijn lang en gewimperd en de planten zijn zodevormend. De chocoladebruine bloemen staan in dichte eivormige hoofdjes, die in klein aantal (hoogstens zeven) in een schermvormige, niet verder vertakte bloeiwijze staan. Mieren zijn er verzot op en verspreiden de zaden (mierenbroodjes).

Een van de vroegst bloeiende ereprijsen is de **Klimopereprijs**. Het plantje heeft vertederende lichtblauwe bloempjes en blaadjes, die lijken op het blad van de klimop. Het is een plant van open, droge en voedselrijke gronden in akkers, bermen en graslanden. Hij kan in maart al



Gewone veldbies

Klein hoefblad is een echte pioniersoort, die zich ontwikkelt op voedselrijke, vaak omgewerkte en kalkachtige grond. De goudgele bloemhoofdjes zijn erg opvallend en, net als bij Groot hoefblad, verschijnen zij voor de bladeren. De plant behoort tot de composietenfamilie. Opvallend zijn de met groene of bruinroodachtige schubben bezette stengels. Tenslotte een pareltje onder de winteranuellen: het **Kandelaartje**. Het plantje behoort tot de steenbreekfamilie en kan al in maart bloeien. Het wordt doorgaans niet hoger dan 10 centimeter en is gebonden aan droge en kalkrijke milieus. In onze streek kunnen we de plantjes aantreffen in het urbane milieu tussen straatstenen en bijvoorbeeld ook op begraaftplaatsen. De planten zijn vaak rood aange-



Klimopereprijs



Klein hoefblad

bloeien. Wie hem eenmaal ontdekt heeft, ziet hem vast veel vaker.

Opvallende lenteboden zijn natuurlijk het Klein - en Groot hoefblad. **Groot hoefblad** is in onze streek het meest algemeen en heeft enorme, hoefvormige bladeren. De rozeachtige bloemhoofdjes staan in een aar en bloeien - vanaf februari - vóór de bladontplooiing. Daarna ontwikkelen zich de bladeren, die wel een meter groot kunnen worden. Vanwege de verkoelende werking verpakte en vervoerde men vroeger boter in de bladeren van Groot hoefblad, waardoor de plant de bijnaam 'boterklis' kreeg. De soort komt voor op natte en vochtige plaatsen, vaak langs slootkanten.

lopen. Het onderste blad is spatelvormig en drielobbig. De soort heeft zijn naam te danken aan zijn groeivorm, die dankzij de vertakte bloeiwijze wel iets weg heeft van een zeer kleine kandelaar.

Uiteraard kunnen bloeitijden jaarlijks, afhankelijk van de weersomstandigheden, enkele weken verschillen. In december j.l. stonden bijvoorbeeld al de eerste vroegelingen in bloei. In 2021 bloeide het speenkruid al op 2 januari en klimopereprijs bloeide in



Groot hoefblad



Kandelaartje

2020 al half januari. De afgelopen winterse januarimaand zal de bloei van de eerstelingen dan wel weer enkele weken getemperd hebben.

Frank van Gessele

Natoer Nijs over januari en februari 2026

In het vorige verslag schreef ik dat de winter niet wil vlotten. Inmiddels weten we beter. Een stevige kwakkelwinter met veel sneeuw en ook ijzel. Soms even schaatsijs. De vogels hebben het, althans sommige soorten, moeilijk gehad. In het vorige nummer meldde ik dat er opvallend weinig meesachtigen zijn. Dat is niet verbeterd na de winterse periode. Een uitzondering daarop zijn de Kool- en Pimpelmezen die profiteren van onze voertafels. Af en toe komt er een andere mezensoort op bezoek, zoals de Zwarte Mees, een soort die het zwaar heeft. Ook andere mezen als Matkop, Glanskop, Staartmees en Kuifmees hebben een stevige veer moeten laten. De achteruitgang is in onderzoek. Zie ook het vorige verslag. Door het stevige winterweer lijkt ook de stand van Winterkoning, Cettis zanger (moerasvogel die bij ons nog weinig wordt gezien/ gehoord), Reigers en IJsvogel fors tot redelijk te zijn afgenomen. De definitieve effecten zullen later bekend worden.



Waarnemingen: Een greep uit de vele meldingen:

Vogels:

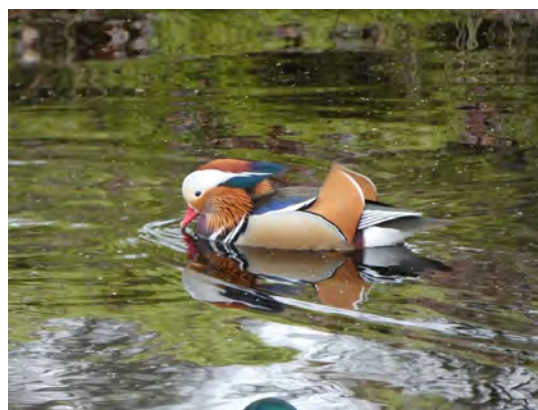
Een mannetje Grote Zaagbek zwom op 16 februari op de vaart ter hoogte van de Merskekamp, Bakkeveen. Deze noordelijke eend wordt meestal gezien op grote plassen, zoals de plas bij Ureterp aan de Vaart of het Wasmeer te Siegerswoude. In de dorpskern wordt de soort nauwelijks gezien. Martin Manson meldde een dag later een mannetje op de Duurswouderheide. Ook meldt Martin weer (of nog steeds) een Klapkester daar.

Ook een mannetje Mandarijneend zwemt al enkele maanden in Bakkeveen in de vaart in gezelschap van Wilde Eenden. Dit is een zgn. exoot en zal ergens zijn ontsnapt, maar toch een prachtig eendje.

Bosuilen zijn alweer aan het nestelen. In die periode laten ze zich weinig horen. Nog steeds geen meldingen van Ransuilen in of bij Bakkeveen....

Groene- en Grote Bonte Spechten baltsen alweer fanatiek. Een Kleine Bonte ratelde op 15 februari langs de Slotleane in Bakkeveen. Let ook op de Middelste Bonte. De opvallende baltsroep is in maart het beste te horen.

De hele winter nauwelijks Staartmezen in de tuin. Opeens zie ik vijf op de vetbollen. Een prachtig



Mandarijneend

- Advies
- Snoeien
- Houtwerk
- Kappen
- Grondwerk
- Stobbenfrezen



Tel 06 205 08 207
info@deboomsnoeiman.nl
www.deboomsnoeiman.nl



gezicht. Ook Barry van der Meulen meldt Staartmezen in zijn tuin. Daarnaast meldt hij een Appelvink, evenals Martin Boomsma.

Verder ze ik weinig Sijsjes dit jaar. Ook de Keep is wel eens in groter aantal geweest. Beide zijn noordelijke gasten en vertonen soms een invasie-achtig voorkomen. Mogelijk blijven de vogels in het noorden door het warmer wordende klimaat en daarbij het betere voedselaanbod.

Verder meldingen van Claartje Slofstra en Jannie Tjassing te Bakkeveen van een mannetje Fazant die enige tijd in hun tuinen rondscharrelt. De fazant wordt weinig meer gezien in onze omgeving. Deze vogel zal naar het dorp zijn gekomen vanwege de forse sneeuwlaag, waardoor voedsel onbereikbaar is geworden.

Ook een melding van een Waterhoen in de tuin van de familie Overwijk (Bakkeveen). Ook deze soort, die elk jaar broedt of aanwezig is bij de vijver achter de basisschool. Ook hier is de bevroren vijver reden om zijn voedsel elders te zoeken.

De in december en begin januari gemelde Grote Gele Kwikstaart lijkt zijn heil elders te hebben gezocht, door het ook voor deze soort, extreme weer. Dat geldt ook voor meerdere IJsvogels, die in zo'n periode een zwervend gedrag vertonen. Op zoek naar ijsvrije plekjes.

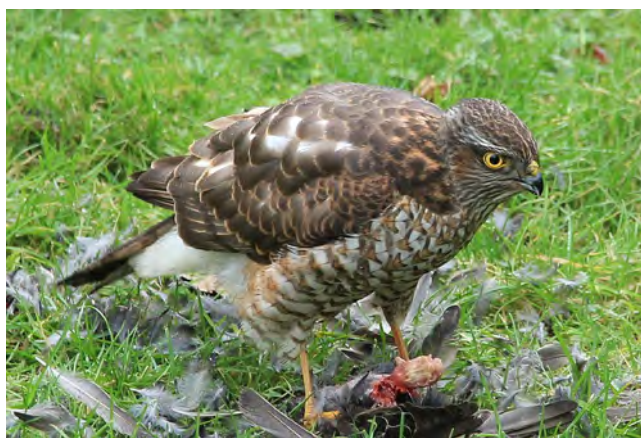
Voor wie wil genieten van Kraanvogels: In (of bij) het Fochteloërveen zag ik op 13 februari alweer een baltsend groepje.

Tip:

De waarnemingen kunnen online worden bekeken op de website: www.natuur-bakkeveen.nl. Kies optie "links" en dan waarnemingen in Bakkeveen. Meldingen graag weer bij Koert Scholten: Liefst online op: kokoscho@xs4all.nl. Tel nr. 0516-542017.

Waarnemingen

Geert van der Meer uit Rotsterhaule zag op 26 januari een sperwer in zijn tuin die een spreeuw van de voedertafel pakte. Verderop in de tuin werd het slachtoffer genuttigd. De roofvogel ging dusdanig op in het verorberen van zijn maaltijd dat Geert de sperwer tot op drie meter kon benaderen wat weer een serie mooie foto's opleverde. Ook zag Geert diezelfde dag in de buurt van Elsloo enkele tientallen kraanvogels. Kraanvogels zijn doorgaans goed te horen op grote afstand maar weten prima afstand te bewaren voor nieuwsgierige mensen. Op 26 januari zag Geert een flinke roedel damherten bij het Ketliker Skar. Wat opviel was dat er maar één



bok tussen de hinds liep. Op de Kiekenberg daarentegen was een flinke bokkenroedel damherten. Hier zaten juist geen hinds tussen. Mannetjes en vrouwtjes damherten leven buiten de bronstijd in gescheiden groepen.

Op 30 januari merkte Geert grote onrust op onder de ganzen bij hem in de beurt. De oorzaak liet niet lang op zich wachten: een zeearend verscheen aan de horizon. En daar houden ganzen niet van...

Foto's: Geert van der Meer





Natuur en recht

door Moira Hoen (1)

Jurisprudentie: potentieel monumentale bomen mogen (voorlopig) niet worden gekapt

Waar gaat het over?

Het college van burgemeester en wethouders van Groningen hebben op 13 november 2025 een omgevingsvergunning verleend voor het vellen van twee bomen met de potentieel monumentale status en zeven bomen met de monumentale status op de locatie Balkgat/Betonbos en directe omgeving in Groningen. Omwonenden zijn het hier niet mee eens en hebben bezwaar gemaakt tegen de vergunning en ook een voorlopige voorziening gevraagd bij de rechtbank Noord-Nederland.

De voorzieningenrechter moet beoordelen of er sprake is van een spoedeisend belang, of de omgevingsvergunning rechtmatig is verleend en moet de belangen van partijen afwegen.

Het oordeel van de voorzieningenrechter

Waarom de voorzieningenrechter het verzoek toewijst.

De voorzieningenrechter beoordeelt eerst de feiten en omstandigheden

Hieruit blijkt dat de gemeenteraad op 15 mei 2024 een omgevingsplan heeft vastgesteld om een nieuw stadsdeel te realiseren met een nieuwe woonwijk waarvoor de (potentieel) monumentale bomen moeten wijken. Verzoekers zijn omwonenden die er vlakbij wonen en uitzicht hebben op diverse (potentieel) monumentale bomen.

De voorzieningenrechter beoordeelt vervolgens of er sprake is van onverwijlde spoed

De voorzieningenrechter legt uit dat de voorlopige voorzieningenprocedure is bedoeld om in afwachting van de uitkomst van een bezwaarprocedure een voorlopige maatregel te treffen. Hierbij speelt de vraag of er sprake is van onverwijlde spoed een belangrijke rol. Namelijk of, gelet op de betrokken belangen, door onverwijlde spoed het treffen van een voorlopige voorziening nodig is.

De voorzieningenrechter stelt vast dat de gevolgen van de kap van de negen (potentieel) monumentale bomen onomkeerbaar zijn. Daarmee is het spoedeisend belang voor die bomen gegeven.

De voorzieningenrechter beoordeelt daarna of het college de omgevingsvergunning in redelijkheid kon verlenen

Naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter is de omgevingsvergunning niet op een zorgvuldige belangenafweging gebaseerd en is de vergunning ook niet deugdelijk gemotiveerd.

De voorzieningenrechter legt uit hoe tot dit voorlopige oordeel is gekomen.

De voorzieningenrechter stelt vast dat het college voor de invulling van de ruimtelijke ontwikkeling (het nieuwbouwplan) heeft overwogen dat de negen bomen het bouwrijp maken van het terrein belemmeren. Het college heeft voor de afweging van de groenbelangen en de belangen van de ruimtelijke ontwikkeling verwezen naar de BEA (Boomeffectanalyse). Het college heeft aangegeven dat de BEA is gebaseerd op het stedenbouwkundig plan.

De voorzieningenrechter stelt ook vast dat voor de uitvoering van het stedenbouwkundig plan een wijziging van het omgevingsplan en verlening van meerdere omgevingsvergunningen nodig is. De verleende vergunning voor het vellen van de negen bomen loopt daar op vooruit. Ter zitting is namens de derde-belanghebbende aangegeven dat niet uitgesloten is dat er een gewijzigd omgevingsplan wordt vastgesteld waarbij de negen bomen niet geveld hoeven te worden om het perceel bouwrijp te maken. Dit roept bij de voorzieningenrechter de vraag op of het stedenbouwkundig plan zoals dat voor de BEA is gebruikt, de enig denkbare stedenbouwkundige uitwerking is. De voorzieningenrechter meent dat dit niet het geval is.

Verder overweegt de voorzieningenrechter dat in omgevingsvergunning het belang van het behoud van de bomen alleen in algemene termen is geduid en onvoldoende blijkt hoe het belang van deze negen specifieke bomen is betrokken bij de belangenafweging. De voorzieningenrechter vindt dit met name van belang omdat het hier gaat om (potentieel) monumentale bomen.

De voorzieningenrechter oordeelt daarom dat de omgevingsvergunning in strijd met artikel 4:11 lid 1 van de Groningse APV (Algemeen Plaatselijke Verordening) is verleend en ook in strijd met artikel 3:46 van de Awb (Algemene wet bestuursrecht). De omgevingsvergunning zoals die nu luidt kan daarom volgens de



voorzieningenrechter in bezwaar niet in stand blijven.

Vervolgens moet de voorzieningenrechter de betrokken belangen afwegen

Aan de ene kant weegt de voorzieningenrechter mee dat het vellen van de negen bomen onomkeerbaar is en dat het vellen een directe ingreep is in het woon- en leefklimaat van verzoekers. Ook weegt de voorzieningenrechter mee dat de omgevingsvergunning niet is gebaseerd op een zorgvuldige belangenafweging en een deugdelijke motivering. Voor de voorzieningenrechter is hierdoor onduidelijk wat de uitkomst van de nieuwe belangenafweging door het college in de bezwaarfase zal zijn.

Aan de andere kant weegt de voorzieningenrechter mee dat voor de vergunninghouder, de derde-belanghebbende en het college belangen gemoeid zijn met het bouwrijp maken van het perceel van de vergunninghouder ter verdere ontwikkeling van woningbouw op dat perceel. De vergunninghouder en het college hebben aangegeven dat de vergunninghouder de vergunde kapwerkzaamheden vóór aanvang van het broedseizoen, liefst vóór 15 februari 2026, wil uitvoeren. Daarna wordt het uitvoeren van die werkzaamheden lastiger vanwege de mogelijkheid dat er vogels broeden. De vergunninghouder en het college achten het uitstellen van de kapwerkzaamheden tot het najaar van 2026, als het broedseizoen voorbij is, onaanvaardbaar in verband met de voortgang van het woningbouwproject in het gebied Noordwest. Men is reeds begonnen met het bouwrijp maken van het terrein, daar waar dit mogelijk is vanwege de aanwezige bomen. Het gehele traject van het bouwrijp maken duurt ongeveer één jaar. De vergunninghouder wil gaan bouwen zodra daarvoor vergunningen zijn verleend. Het bouwrijp maken van het terrein omvat onder meer het ophogen van het terrein en het aanleggen van kabels en leidingen ten behoeve van nutsvoorzieningen. Volgens de vergunninghouder en het college is het momenteel erg lastig om een netaansluiting te krijgen. Als de toegekende slot voor aansluiting van de nutsvoorziening niet wordt gehaald, moet achteraan de rij worden aangesloten. De vergunninghouder en het college stellen dat dit een vertraging van één tot twee jaar betekent, met ook die vertraging tot gevolg voor de bouw en oplevering van de eerste woningen. Het college acht die vertraging onaanvaardbaar vanwege het grote aantal woningzoekenden.



Na afweging van deze belangen komt de voorzieningenrechter tot het oordeel dat door de aard van de gebreken aan het bestreden besluit, de onomkeerbaarheid van het vellen van de negen bomen de belangen van de bomen en van verzoekers bij schorsing van het bestreden besluit zwaarder wegen dan de belangen van de vergunninghouder en het college bij het niet schorsen van dat besluit.

Door de onduidelijkheden over (de status van) het stedenbouwkundig plan staat op dit moment onvoldoende vast dat de negen bomen ook echt moeten wijken voor het uitvoeren van (het bouwrijp maken van) het woningbouwproject, zo oordeelt de voorzieningenrechter. Het is niet uitgesloten dat het stedenbouwkundig plan zo wordt aangepast dat (een deel van) de negen bomen alsnog kunnen blijven staan. Met de omgevingsvergunning lijkt het college vooruit te willen lopen op de mogelijke discussie die over de stedenbouwkundige invulling van het perceel van de vergunninghouder gaat plaatsvinden in de omgevingsplan- en vergunningstrajecten.

Het in dit voorjaar vellen van de negen bomen zou mogelijk ongewenste invloed kunnen hebben op die discussie en de rechtsbescherming die daarbij hoort, zo oordeelt de voorzieningenrechter. Ook zou het vellen betekenen dat rechtsbescherming in de onderhavige bezwaarprocedure deels zinledig wordt.

Daarnaast vindt de voorzieningenrechter van belang dat duidelijk is dat het bouwrijp maken van het perceel van de vergunninghouder deels kan blijven plaatsvinden terwijl de negen bomen nog op het perceel staan. De vergunninghouder en het college hebben hun belangen gemoeid met (het halen van de planning voor) het bouwrijp maken van het gehele perceel van de vergunninghouder niet met concrete gegevens en stukken gestaafd. Zo is niet geconcretiseerd en niet onderbouwd welke afspraken er met nutsbedrijven zijn ge-



maakt over de aanleg van nutsvoorzieningen.

Verder weegt de voorzieningenrechter mee dat het realiseren van de woonwijk nog meerdere jaren gaat duren. De onderhavige bezwaarprocedure duurt daarentegen nog enkele maanden. Niet valt in te zien dat in dat licht die bezwaarprocedure en daaropvolgende beroepstermijn niet kunnen worden afgewacht. De voorzieningenrechter acht het vellen van de negen bomen met deze stand van zaken daarom onevenredig.

Kortom

De voorzieningenrechter wijst het verzoek toe en schorst de omgevingsvergunning tot zes weken nadat op het bezwaar van verzoekers is beslist. De negen bomen mogen tot dan niet worden geveld.

Conclusie

Aan het belang van (potentieel) monumentale bomen moet in de omgevingsvergunning voor het kappen uitdrukkelijk aandacht worden besteed. Als een stedenbouwkundig nog niet helemaal zeker is en er zelfs een kans bestaat dat de te vellen bomen kunnen blijven staan, dan weegt dit zwaar mee. Argumenten van het college en de vergunninghouder over afspraken met nutsbedrijven moet wel concreet worden onderbouwd om mee te wegen en de gestelde vertraging is relatief omdat het bouwrijp maken nog gedeeltelijk kan doorgaan terwijl de bomen blijven staan.

Bron: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBNNE:2026:204&showbutton=true&idx=6>

Vindplaats uitspraak: Rechtbank Noord-Nederland, 29 januari 2026, ECLI:NL:RBNNE:2026:204

(1) Moira Hoen is naast advocaat ook mediator en heeft haar eigen advocatenkantoor in Wijnjewoude met een gratis inlooppreekuur in Gorredijk. Meer info: www.advocatenkantoorhoen.nl. Zij adviseert, bemiddelt en procedeert voor organisaties, bedrijven en particulieren. Ze staat regelmatig milieu- en natuurgroepen bij in bestuursrechtelijke procedures.

Aan de leden van de Natuurvereniging “Geaflecht”

Het is inmiddels bijna vijf jaar geleden, dat wij d.m.v. een eerste artikel over het gebruik van pesticiden en de effecten hiervan, onze zorgen wilden delen met jullie, als Skjin (pesticiden vrij) Fryslan.

Omdat de gemeente Opsterland al in 2014 een sierteeltverbod in haar omgevingsplan had opgenomen, maar hierop geen handhaving toepaste, heeft het bestuur van de Geaflecht haar hierop gewezen, even later gevolgd door Meten=Weten uit Drenthe. De aanpak van de hierop ingezette handhaving nam daarna een behoorlijke tijd in beslag met het oog op zorgvuldig willen handelen en claims te voorkomen.

De afgelopen jaren heeft vooral Skjin nauw samengewerkt met zowel de juridische afdeling van de gemeente als de afdeling handhaving. Opsterland zit in een intergemeentelijk samenwerkingsverband met Oost- en Weststellingwerf, het OWO, en moet 1 handhaafster delen met de andere twee.

De lelieteler die in feite al jaren actief was op verschillende plekken binnen Opsterland, heeft inmiddels op de laatste twee locaties de bollen gerooid. Rest nu nog de bodemprocedure waarvan nog onbekend is, wanneer dit gaat spelen

En de lelieteelt? -wat betreft de sierteelt- waarop met stip de meeste kilo's aan pesticiden worden gebruikt, is hiermee uit onze gemeente verdwenen.

Dat maakt, dat Opsterland een unieke positie heeft, landelijk gezien, naast Haaksbergen.

Daar mogen we heel blij mee zijn!

Ik heb de gemeente aangegeven, dat we het graag willen zien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid, om de sierteelt (dit is een paraplu naam voor lelies, tulpen, pioenrozen en al deze bolgewassen) “buiten de deur” te houden en zeker niet in slaap te vallen. En wel om twee redenen:

Handhaafster (Tienet Fledderus 06 82 49 92 86) heeft een behoorlijk verspreid werkgebied. Ze heeft de beschikking over een of meerdere drones om ook achter velden te kijken. Daar waar we kunnen, is het erg welkom haar te ondersteunen. We moeten met elkaar alert blijven en ook bij twijfel even bellen met de handhaafster.

Het is van groot belang, dat dit verbod op sierteelt blijft bestaan!

Namens Skjin Fryslan, Feikje Rinsema

welkoop

Het adres voor tuin & dier.

We zijn er voor alle doeners. Voor iedereen die er blij van wordt om lekker buiten bezig te zijn. En te zorgen voor alles wat groeit en bloeit, het hele jaar door. Als doener vind je bij ons precies wat je zoekt: een praktisch aanbod en gedegen advies. Van iemand die er echt verstand van heeft. Het hele jaar door en bij elk weertype weet Welkoop wat er nú te doen is in de tuin. We weten hoe je goed voor dieren zorgt. En wat je daarvoor nodig hebt en hoe je dat aanpakt.

Tot snel in de winkel!

welkoop

Weet wat te doen.



Welkoop Jubbega
Gorredijksterweg 54



— WAAR JE THUIS BENT —
Makelaardij
GORREDIJK

UW VERTROUWDE
MAKELAAR ♥

Hoofdstraat 6
8401 BZ Gorredijk
0513 - 76 90 55
info@makelaardijgorredijk.nl
www.makelaardijgorredijk.nl



**KEES
& SITA**
Kappers

Keesensitakappers.nl

Molenwal 2
8401 CD Gorredijk
tel. 0513-461580

Woensdagavond geopend



0513-464296
Hoofdstraat 51 - 8401 BW Gorredijk



King of the Field

Acculoze
Plas-dras pompen

- Systeem werkt zonder accu
- Nog hogere opbrengst
- Eenvoudig verplaatsbaar
- Permanent of mobiel systeem

T18-AL
18.000 liter



Nu al een acculoze
Plas-Draspomp voor
excl. BTW **489,-**

T120-ALM
120.000 liter



Bel nu
0513-466003

www.poortmansolar.nl



*Brengt groen
tot leven!*

HOVENIERSBEDRIJF FEITZE DIJKSTRA

- Tuinadvies ■ Tuinontwerp ■ Tuinaanleg
- Tuinonderhoud ■ Boomverzorging ■ Bestrating
- Schuurtjes ■ Vlonders ■ Vijvers

Tolbaas 14 Gorredijk • Tel.: 0513-461277
Mob. 06-29515461 • www.feitzedijkstra.nl



ECHTE SPECIALISTEN

"Bij Visser Plant staat alles in dienst van de allerbeste kwaliteit. Voor mijn financiële zaken verwacht ik hetzelfde. Toen ik overging van een eenmanszaak naar een bv, stond Van der Veen & Kromhout mij van begin tot eind bij. Bij zo'n ingewikkeld proces heb je echte specialisten nodig om kansen te zien en de juiste beslissingen te nemen."

www.kromhout.com

**Van der Veen
& Kromhout**
ACCOUNTANTS & ADVISEURS